

5.27. Շրջակա միջավայրի 2017 թվականի մարտ ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.27.1. Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, մարտ ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 ստացիոնար դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 600 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման 213 դիտակետից՝ օդի 1 547 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքների ավտոմատ դիտակայանների միջոցով կատարվել է օդի, համապատասխանաբար՝ 12 473 և 5 171 դիտարկում:

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2017թ. մարտ:

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերի կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	52	րնդհանուր փոշի ծծմբի երկօքսիդ ազոտի օքսիդներ ածխածնի մոնօքսիդ գետնամերձ օզոն	13 689	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	25	ազոտի երկօքսիդ	223	ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	27	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	469	1.5 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	41	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի օքսիդներ ածխածնի մոնօքսիդ	5 718	2.6 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	18	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	225	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	13	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	125	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	66	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	90	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	80	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Մարտունի	8	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	48	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ. Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	54	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	15	րնդհանուր փոշի ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	205	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	14	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	43	...
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	14	

1 Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ քաղաքների մթնոլորտային օդի փորձանմուշներում տեխնիկական պատճառներով ընդհանուր փոշու պարունակությունը չի որոշվել:

Օաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն, թաց ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2017թ. մարտ

Նմուշառման ամսաթիվը	Ցուցանիշներ						
	Ջրածնային ցուցիչ (pH)	Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն, (μՄիմ/սմ)	Սուլֆատ իոն	Քլորիդ իոն	Նիտրատ իոն	Ֆտորիդ իոն	Ամոնիում իոն
16-17	6.39	19.9	1.22	1.61	0.76	0.09	1.22
17-18	6.05	11.7	1.01	0.68	0.95	0.01	0.88
18-19	5.63	12.7	0.83	1.37	0.69	0.01	0.54
19-20	5.46	13.2	1.32	0.62	1.20	0.01	1.02
28-29	6.62	41.8	5.76	0.78	5.29	0.02	2.16

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2017թ. մարտ

Նմուշառման ամսաթիվը	Ցուցանիշներ						
	Ջրածնային ցուցիչ (pH)	Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն, (μՄիմ/սմ)	Սուլֆատ իոն	Քլորիդ իոն	Նիտրատ իոն	Ֆտորիդ իոն	Ամոնիում իոն
18	6.26	11.1	2.40	0.83	1.69	<0.015	0.94
20	6.85	39.3	6.70	5.16	3.00	<0.015	1.66
27	5.79	24.9	2.49	1.87	2.25	<0.015	1.31
31	6.35	10.7	1.46	0.22	0.92	0.011	1.03

5.27.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Մարտին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 36 գետերի և Երևանյան լճի 77 դիտակետերում: Վերցված 77 փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2017թ. մարտ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային	Դեբեդ	Փամբակ	2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	4	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					4		Ամոնիում իոն, կախյալ նյութեր
		Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	3	Մանգան, երկաթ
			6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	5	Նիտրատ իոն, երկաթ, կախյալ նյութեր
					5		Մոլիբդեն
		7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	5	Երկաթ, կախյալ նյութեր	
				5		Մոլիբդեն	
		Չորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	2	2	-
		Մարցիգետ	13	Գետաբերան	3	3	Երկաթ, ալյումին, կախյալ մասնիկներ
		Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	Կոբալտ, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր
					4		Մանգան, երկաթ, ալյումին
					5		Ցինկ, պղինձ, կադմիում

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հյուսիսային	Դեբեդ	Շնող	343	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ալյումին, սուլֆատ իոն	
					4		Երկաթ, կախյալ նյութեր	
					5		Մոլիբդեն	
	Աղստև	Աղստև	Աղստև	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	2	2	-
				16	ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ ₅
				17	ք.Իջևանից 1 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ ₅
				18	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	3	ԹԿՊ ₅ , կախյալ նյութեր
Գետիկ		Գետիկ	19	ք. Ճամբարակից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ ₅ , ԹՔՊ, կախյալ նյութեր	
	20		Գետաբերան	3	3	ԹԿՊ ₅ , նիտրատ իոն		
Ախուրյան	Ախուրյան	Ախուրյան	33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ	
			34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	3	4	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր	
					4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
		35	Երվանդաշատ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ		
		Կարկաչուն	Կարկաչուն	Կարկաչուն	38	Գետաբերան	3	5
	4						Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր	
	5						Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	
	Մեծամոր	Մեծամոր	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	4	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
				4	Մանգան			
				41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր
42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	ԹԿՊ ₅ , ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր				
		4		Մանգան				
Հրազդան	Քասախ	Քասախ	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ ₅
				44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ ₅ , նիտրիտ իոն
						4		ԹՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր
						5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
				45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
				46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ ₅ , նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
				47	Գետաբերան	3	3	ԹԿՊ ₅
	Շաղվարդ	Շաղվարդ	Շաղվարդ	50	Փարպի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ ₅ , ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
				52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մանգան, վանադիում
						4		Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր
53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ ₅ , նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր				
54	Արգնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	4	ԹԿՊ ₅				
		4		Վանադիում				

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հրազդան	Հրազդան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մանգան, նատրիում, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր
					4		Վանադիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			56	Գետաբերան	3	4	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, կոբալտ, վանադիում ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր
					4		Նատրիում, սուլֆատ իոն
					3		3
		Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, քլորիդ իոն, ընդհանուր լուծված աղեր
					4		Նիտրիտ իոն, վանադիում, նատրիում, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
		Մարմարիկ	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	3
Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	2	2	-	
Տանձաղբյուր	Տանձաղբյուր	312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
				4		Ընդհանուր ֆոսֆոր, կախյալ նյութեր	
				5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան	
Սևան	Ձկնագետ	Ձկնագետ	61	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, մանգան, կոբալտ, ալյումին
	Մասրիկ	Մասրիկ	63	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում, երկաթ, ալյումին
	Սոթք	Սոթք	65	Գետաբերան	3	3	Նիտրատ իոն, երկաթ, ալյումին, կախյալ նյութեր
	Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր	Վարձաղբյուր	67	Գետաբերան	2	2	-
		Վարդենիս	70	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
		Մարտունի	72	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
	Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Արգիճի	74	Գետաբերան	3	3	Երկաթ
		Ծակքար	75	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր
		Շողվակ	76	Գետաբերան	3	3	Երկաթ
Գավառագետ		78	Գետաբերան	3	4	Նիտրատ իոն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
	4			Ֆոսֆատ իոն, վանադիում			

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը		
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական			
Արարատյան	Արփա	Արփա	84	ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ ₅		
			85	ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ ₅		
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
			87	Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	2	-		
		Եղեգիս	88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	2	-		
		Արփա-Սևան ջրատար	68	Ծովինար գյուղից 0.7 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր		
Հարավային	Մեղրիգետ	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
			90	Գետաբերան	2	2	-		
		Կարճևան	344	Գետաբերան	3	5	Լուծված թթվածին, ԹԿՊ ₅ , ԹՔՊ, ամոնիում իոն, պղինձ, բոր, սելեն, ծարիր		
					4		Նատրիում, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր, ընդհանուր լուծված աղեր		
					5		Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր		
		Ողջի	Ողջի	91	ք.Քաջարանից 1.8 կմ վերև	2	2	-	
					92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	Նիտրատ իոն, կոբալտ, սելեն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն
							4		Ամոնիում իոն, մանգան, երկաթ, կախյալ նյութեր
							5		Մոլիբդեն
					93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	3	Երկաթ
	94		ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	Ամոնիում իոն, ցինկ, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր			
				5		Պղինձ, մանգան, կոբալտ, երկաթ, կախյալ նյութեր			
	Արծվանիկ		96	Գետաբերան	3	5	Նիտրիտ իոն, ցինկ, ալյումին		
		4			Վանադիում, ծարիր, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն, կախյալ նյութեր				
		5			Մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ, երկաթ				
	Գեղի	Գեղի	98	Գետաբերան	3	3	Մոլիբդեն, մանգան		
	Որոտան	Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
			100	ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	3	3	Վանադիում, երկաթ		
			101	ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	3	3	Մանգան, վանադիում, երկաթ		
			102	Տաթև ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	Երկաթ		
104			Գետաբերան	3	3	Մանգան			
Սիսիան	Սիսիան	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	2	2	-			
Գորիս	Գորիսգետ	107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ			
				4		Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր			
				5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն			

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2017թ. մարտ

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները													
		ԹԿՊ ₅ , ՍԹԿ=3 սգ/լ	ԹԶՊ, ՍԹԿ=30սգ/լ	նիտրիտ իոն, ՍԹԿ= 0.024 սգՆ/լ	սուլֆատ իոն, ՍԹԿ= 100 սգ/լ	պղինձ, ՍԹԿ= 0.001 սգ/լ	քրոմ, ՍԹԿ= 0.001սգ/լ	նիկել, ՍԹԿ= 0.001սգ/լ	մանգան, ՍԹԿ= 0.01 սգ/լ	վանադիում, ՍԹԿ= 0.001 սգ/լ	ընդհանուր երկաթ, ՍԹԿ=0.5 սգ/լ	մագնեզիում, ՍԹԿ=40 սգ/լ	ալյումին, ՍԹԿ= 0.04 սգ/լ	սելեն, ՍԹԿ= 0.001 սգ/լ	
25	Սուրմայու գյուղի դիմաց	1.4	-	-	5.5	2.4	4.4	-	1.6	8.0	-	-	2.5	-	
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	2.0	-	1.8	6.4	2.2	6.5	-	5.9	13.8	-	1.2	10.3	2.4	
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	1.2	-	3.1	6.3	2.2	7.2	-	3.7	16.8	-	1.2	16.9	2.0	
29 (համապատասխանում է ՀՄԿ (Հայաստանյան մոնիթորինգի կայան)-1-ին)	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	1.4	-	2.1	8.7	5.9	12.1	1.9	8.2	14.4	3.9	-	15.9	14.1	
30 (ՀՄԿ-2)	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	1.5	1.3	2.9	8.7	26.3	7.8	-	8.9	15.8	3.9	-	12.6	17.0	
3 (ՀՄԿ-3)	Մեղրիգետի թափման կետից վերև	1.2	-	1.7	8.6	8.7	9.2	1.2	8.6	15.4	3.9	-	13.0	17.1	
6 (ՀՄԿ-6)	Շվանիձոր գյուղից ներքև	-	-	1.5	8.1	14.3	7.1	-	12.0	17.3	5.6	1.2	15.1	2.4	

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2017թ. մարտ

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹԿՊ ₅ , ԹԶՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր